

dels Ports de Beseit, al límit amb el Baix Maestrat.

PRON. MOD.: la *senja*, oït a Roquetes per Casacuberta (c. 1920) i a Carlares per Corominas (8-XII-1934). Gentilici: *seniēns*, oït a la Galera i a Ulldecona, i *seniēns*, oït a la Sénia.

DOC. ANT. 1273: *locum qui dicitur Cenia* (*Llibre de Priv. Ulldecona*, 142); 1335: *loch de la Cenia* (ibidem, 139); 1343: *la Cenia* (ibidem, 47); 1359: *La Cenia* (*CoDoACA* XII, 46).

Riu de la Sénia, riu al límit entre el Montsià i el Baix Maestrat que des de prop de la vila de la Sénia forma la frontera històrica entre el Principat i el País Valencià tal com fou establerta per Jaume I l'any 1240 (xxviii, 40.5).

La Senienca, a Sant Jordi del Maestrat (xxviii, 53. 12).

La Mola de la Sénia, a Coratxà (xxvii, 144.11). *Séquia de la Sénia*, partida del terme de València (Giner, 1935).

DERIV. *La Senieta i la Sénia*, partides de Campello (xxxvi, 107.24). *La Seniassa*, a Catí (xxviii, 100.8).

Les Senioles, a Xàbia (xxxiii, 85.6).

La Masia Senier, en el terme de Garcia.

Camí de Senient, a Polinyà (xxxii, 67.8). Prové del dual àrab *sāniyāni* 'dues sénies'.

Seniades, partida de Cullera (xxxii, 80.9). *Les Seniades*, a Fortaleny (xxxii, 62.16). Provenen de l'àrab *sāniyāt*, plural vulgar femení de *sāniya* 'sénia'. J. F. C. 30

SENIJA i els seus homònims i parònims

1) Poble valencià, a la comarca de La Marina, uns 35 15 k. al S. de Dénia i uns 6 al N. de Calp (Madoz XIV, 170).

PRON.: *seniġa* a Teulada etc. (J. G. M., F. de B. Moll, 1935), amb gentilici *seniġeros*; id. en les ençs. dels pobles circumdants i a la de Senija mateix (xxxiv, 103-9); on vaig tenir la sort de llegir els papers que hi havia deixat el meritíssim Martí Gadea, en els anys en què en fou rector, entre ells el preciós despullament que hi havia fet dels noms dels moriscos locals que s'hi batejaren, una vintena d'anys abans i després de 45 la trista expulsió.

Vaig treure'n extrets que ocupen senceres i espesses les pàgines 105-108, de xxxiv, horroritzat de veure com tot aqueix bé de Déu d'antiga ciència popular valenciana, ha estat deixada inèdita pels erudits valencians, sempre massa obedients al que desitja la gent centralista. A desgrat d'aquesta, anem escrivint aquesta obra, sense ajuda dels professors valencians, que jaient a l'ombra de la figuera madrilenya, resten amants badant la boca, en espera que hi caigui alguna 55 figa. Sortosament no és aquesta l'actitud del poble valencià ni dels capellans com Martí Gadea, Chabàs, Fullana i altres, ni dels nous artistes i professors d'Alcoi, de Sueca, d'Elx, de Castelló de la Plana...

MENCIONS ANT. En el *Rept.*: *Senija* (no *Senjia*, 60

ed. Bof., 474) com alqueria de Calp. 1258-9: alqueries de *Seniġa* (no *Semga*), Benaïça, Morna i Parsen --- en terme de Calp i de Pop (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA* I, 205); 1289: *Seniġa*, doc. reial p. p. B. Llopis (monografia de *Calp*, més context art. *Murla*).

Abans de la Conquesta consta com *šanbāġa*, lloc de la Cora de Todmir (Fagnan, *Extraits Inédits relatifs au Maghreb, Géogr. et Hist.*, Alger, 1924).

Va ser anexas de Benissa, fins que se'n féu rectoria de moriscos, l'a. 1535 i parròquia el 1569; en temps del «Beato» tenia 40 focs de moriscos (SSiv., 385). El 1609 consta com *Senija*, amb 75 moriscos, dependents d'Esclarimonda Mercader (Reglà, 118), amb 34, 37 i 52 respectivament en els censos de 1563, 72 i 16 (Lapeyre, 43); com en llocs veïns, es veu que els moriscos anaven afuint en aquesta localitat muntanyenca, esperant lliurar-hi la desesperada resistència final. Biblg. Lz.Vargas, 108: «*Cenia*» amb 37 moriscos segons l'avaluació governativa de c. l'a. 1600, citat entre Calp i Benissa (*El Arch.* iv, 381).

2) *Ceneja*, població antiga, te. Vall d'Uixó (BSCC XIV, 474); Madoz VI, 308. Potser es refereix a aquest, més que a (1) *Cinega* de l'índex del Real Patrimoni fº 109 (BSCC 1935, 206).

3) Port de *Sanitja* a la costa NE. de Menorca, nom sobre el qual ja hem donat tot l'essencial en el vol. I, 250. Aquí sembla que el nom barbarisc se superposà i confongué amb el nom d'una població proto-baleàrica, citada per Plini (*N. H.* III, 77), amb el nom que segons els mss., consta com *Sanisera* o *Sannicera* (com ja digueren el Dr. Camps i Mercadal, *AMAlcover, Mozár. Bal.*, 10; Martí Camps, *Inic. a la Hist. de Men.*, p. 13 etc.).

I nosaltres mateixos al lloc citat. Sembla que el Dr. Camps encara va recollir d'això algun eco adulterat per tradicions semi-populars, quan escrivia «a sa part de ponent des port de *Sa Nitja* hi ha mostres --- d'haver-hi existit una població: es diu «Ses Vilotes» --- contenen que sa població se deya *Janissari* [lleg. *-niss-?*]. I que en es punt dit *S'Almadrava* hi havia una església --- des proper casal de pagès *Santa Tresa* --» (*Folk. Men.* II, 68-69, amb n. 2 sobre Plini). Podem sospitar que resti quelcom del nom proto-baleàric en el nom que reporta Marsili com d'un port de l'illa: «Menorca --- hi ha quatre ports, los quals són Ciutadella, *Sereyna*, Fornels et Maho» (com ja suggereix Quadrado en el comentari, p. 150; potser esmenar = *Seney<z>ra*, amb metagrafia de *n-r*?) Ultra les grafies de mapes que ja recollim en el vol. I, la forma *Sanija* figura en un de 1375 (*BSAL* III, 317a).

ETIM. En definitiva tots vénen del nom de la cabila bereber sedentària *šanbāġa*, Fagnan (supra); i Dubler (*Festschr. Jud.* 1943, 1931). La *ā* s'hi canvià en *i*, per una imela de grau extrem, causada per la palatal ġ, i d'altra banda repercutí en el timbre *e* de la *a* inicial. Que al lloc de Sanitja menorquí posi *Zenbaga* el mapa balear de Sanfon d'Abbeville, París 1653 (Masc., C. F. B. I, p. xiii) potser era degut a una mera intuï-